

SIMIGNÉ FENYŐ SAROLTA

Beszámoló a Miskolci Egyetem BTK Modern Filológiai Intézetében működő Metainformációs Kutatócsoport munkájáról

A Modern Filológiai Közlemények 2012/I. számában (175–178. old.) már beszámoltunk arról, hogy a Miskolci Egyetem Modern Filológiai Intézetében 2011 januárjában Metainformációs Kutatócsoport alakult. A kutatócsoport létrehozását azzal indokoltuk, hogy miután legnagyobb sajnálatunkra dr. Lévai Béla egyetemi docens, a hasonló nevű és a Debreceni Egyetemen működő kutatócsoport alapítója és vezetője eltávozott körünkől, fontosnak tartottuk az általa megkezdett kutatómunka folytatását.

Jelenleg a kutatócsoportnak 16 tagja van, akik jelentős része az ország különböző egyetemén és főiskoláin, míg néhány tagja a beszercebányai Bél Mátyás Egyetemen folytat oktatói tevékenységet. Mindannyian fontosnak tartják a nyelv *metainformációs* elemeinek kutatását, amelyek nem az objektív valóságot, hanem az információadó tudatában lévő virtuális valóságot képezik le. A nyelvi közlés továbbítása során szerepük van a valóságra vonatkozó információ értékelésében, magyarázatában és a beszélgetőpartner befolyásolásában. A kutatócsoport tagjai a szakirodalom tanulmányozásán kívül felméréseket is készítenek, hogy azok alapján újabb és újabb következtetéseket vonhassanak le a kommunikáció hatékonyságára vonatkozóan. A továbbiakban a kutatócsoport alapítás óta eltelt tevékenységeit foglaljuk össze.

2012 januárjában az MTA Miskolci Területi Bizottságán belül működő Nyelvtudományi Munkabizottság tartott egy ülést a Miskolci Egyetemen, melynek vitaindító előadását a *metainformációhoz* kapcsolódó, de a jövőben még bővebb kifejtést igénylő témáról dr. Lénárt Levente egyetemi docens tartotta *A mémek mint kulturális gének* címmel. Ugyanebben a naptári évben, novemberben került megrendezésre a Tudomány Ünnepe alkalmából *A jelnyelvi és a hangzó nyelvi kommunikáció perspektívái* című, *Oktatás, fordítás, kultúra, metainformáció* alcímet viselő konferencia. Ezen a rendezvényen a Modern Filológiai Intézetben tevékenykedő *Metainformációs Kutatócsoport* munkáját bemutató előadások egy külön szekciót kaptak, ahol 12 előadás hangzott el. Néhány előadás címében szerepelt a *metainformáció* vagy más meta-előtagú terminus, jelezve az előadásoknak a szekció témájához való illeszkedését (pl. Huřková, Anita: *Az interkulturális kommunikáció metainformációs vonatkozásai*, Lőrincz Julianna: *A metainformációs elemek szerepe az interperszonális megtévesztésben*, Papp Vanda: *Metainformációs elemek a reklámokban*, Simigné Fenyő Sarolta: *Néhány meta-előtagú terminus jelentése (Metakommunikáció, metanyelv, metaszöveg)*). A többi előadás címéből ugyan nem derült ki, hogy a *metainformációval* is foglalkozik, ugyanakkor az előadók (Ardamica Zorán, Boda István Károly– Bodáné Porkoláb Judit, Csíkány Andrea, Dadvandipour Zsuzsanna, Tellinger Dušan, Tokaji Ildikó, Zimányi Árpád) választott témájuk kifejtésekor *metainformációval* kapcsolatos ismereteikre is támaszkodtak. Schirm Anita a „szóval” diskurzusjelölő funkcióról tartott előadást. A diskurzusjelölők tulajdonképpen azonosak a *metainformációs* kutatások során operátoroknak nevezett nyelvi elemekkel. Mindezek alapján örvendetes tényként könyvelhetjük el, hogy a kutatócsoport megalakulása után nőtt az érdeklődés a *metainformáció* kérdésköre iránt. Az Alkalmazott Nyelvészeti Közlemények 2013/I. számában pedig 4, *metainformációs* kutatásokkal foglalkozó tanulmány jelent meg.

2013-ban a kutatócsoportnak új vezetője lett dr. Lénárt Levente egyetemi docens személyében. 2014 januárjában a Miskolci Egyetem BTK Modern Filológiai Intézete, a MANYE és a Nyelvtudományi Munkabizottság közösen szervezett, interdiszciplináris konferenciáján a metainformációs szekciót már ő vezette. A verselemzésekkel kapcsolatos előadásokban (Boda István Károly–Bodáné Porkoláb Judit, Dósa Attila) a kulcsszavak között szerepelt a *metainformáció* és a *metakommunikáció*, a fordítások elemzésével kapcsolatban pedig Tellingier Dušan előadásában kapott kitüntetett szerepet Anton Popovič munkássága és ezen belül a *metaköltemény*, *metakommunikáció*, *metakreáció*, *metairódalom*, *metaszöveg* fogalma. A kutatócsoport által még kevésbé elemzett témával jelentkezett Dadvandipour Zsuzsanna doktorandusz hallgató, aki háztartási gépekre vonatkozó használati utasítások szövegében kereste meg a metainformációs nyelvi elemeket, és mutatta be a használóval való kapcsolatfelvételben és kapcsolattartásban betöltött szerepüket. Előadásában Magnuczné dr. Godó Ágnes pedig az interakció során alkalmazott metadiszkurzív stratégiákat ismertette. Személyesen nem tudott részt venni a konferencián, de a kognitív nyelvészet tárgykörébe tartozó előadását rendelkezésünkre bocsátotta Csekéné dr. habil. Jónás Erzsébet, a Nyíregyházi Főiskola emeritus professzora, az MTA doktora, aki 2011 és 2014 között 44 tudományos, a *metainformáció* és a *kognitív fordításstilisztika* tárgykörébe tartozó publikációt jelentetett meg. Nyelvészeti témájú, a VOICE-korpusz (Vienna–Oxford International Corpus of English) anyaga alapján végzett kutatásait mutatta be még a szekcióban Szabóné dr. Papp Judit egyetemi docens, aki a kutatócsoportban a titkári teendőket látja el. A kutatócsoport munkáját külső szakmai vezetőként rendszeresen figyelemmel kíséri dr. Bańczerowski Janusz, a metainformáció első magyarországi kutatója, az ELTE Lengyel Filológiai Tanszékének professzora.

Az interdiszciplináris konferencián szó esett a jövőbeli feladatokról, amelyek közül a legfontosabb a vizsgálatok új kommunikációs szintekre való kiterjesztése, illetve a *meta*-előtagú terminológia további kutatása lehetne. Fontos lenne, hogy a témakörhöz tartozó ismereteket a hallgatók is megismerjék, hiszen a nyelv *metainformációs* elemeinek tudatos használata jelentős mértékben segítené őket a hatékony kommunikációs stratégiák alkalmazásában.